

УДК 338.583

Романків І.Я.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку у бюджетній та соціальній сфері
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Romankiv I.Ya.,
Cand. Sci. (Econ.), Assoc. Prof., assistant professor
of accounting in budgetary and social sphere,
Ternopil National Economic University

PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND ECONOMICAL CONTROL OF PRODUCTION COSTS

Постановка проблеми. У всіх сферах економічного життя України здійснюється реформування, в процесі якого виникли і продовжують створюватися нові суб'єкти господарювання. Теорія і практика засвідчують, що ефективність реформ досягається лише за умови, що вони будуть здійсненні паралельно і у логічному взаємозв'язку у всіх економічних підсистемах, в першу чергу в інформаційному забезпеченні для вибору альтернативних управлінських рішень з метою досягнення кращих фінансових результатів. Практика нових господарських формувань диктує необхідність зміни обліку процесу сільськогосподарського виробництва, зокрема, побудови раціональної системи обліку витрат, виходу продукції. Облік виробництва повинен забезпечити одержання достовірних даних про досягнутий його рівень, які необхідні для управління, контролю за додержанням норм виробничого споживання засобів і предметів праці та живої праці з метою обчислення собівартості продукції та оцінки діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розробку теорії і практики обліку витрат і калькуляції собівартості продукції значний внесок зробили І.О.Бєлий, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, Ю.Я. Литвин, В.Г. Лінник, В.В. Сопко, Л.К. Сук, П.Т. Саблук, Л.С. Шатковська, В.О. Шевчук, В.П. Ярмоленко та інші. Проте в теорії залишаються дискусійні положення щодо складу витрат і порядку їх обліку, а практика не має однозначних рішень із питань обліку виробництва продукції. Для одержання своєчасної й вірогідної інформації про витрати на виробництво слід раціонально організувати систему обліку прямих і непрямих виробничих витрат. Вона повинна забезпечити швидке одержання точних і об'єктивних даних про витрати за окремими підрозділами (цехами, відділками), за видами продукції, економічними елементами й статтями собівартості. Необхідність удосконалення і поглиблення теоретичної і практичної бази обліку витрат виробництва продукції підтверджують актуальність зазначеної теми статті.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування теоретичних підходів і практичних пропозицій щодо удосконалення обліку і економічного контролю витрат виробництва продукції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема об'єктивного обґрунтування економічної сутності витрат виробництва знаходиться в сфері вивчення багатьох вчених. Результати їх дослідження свідчать про неоднозначність зроблених ними висновків. Так, В. Сопко вказує на те, що процес виробництва необхідно одночасно вивчати в двох аспектах як процес створення нового продукту та як процес виробничого споживання [1].

В.Ф. Палій розглядає "процес виробництва як кібернетичну систему виробничого споживання і як процес створення нового продукту в натурально речовій формі і у вартісному виразі"[2, с. 76]. Розглядаючи процес виробництва в натурально речовій формі "на вході" в систему відображаємо ресурси – робочу силу і засоби виробництва, а "на виході" – вироблений продукт. В процесі виробництва відбувається об'єднання засобів виробництва з робочою силою, що затрачує працю, і в результаті цього (виробництва) створюється

продукт. В.Ф. Палій зазначає, що “на вході” можна вивчити детально і оперативно кожний окремий елемент засобів виробництва в момент їх виробничого споживання, кожен трудову операцію в момент її здійснення. “На виході” – готовий продукт – це синтетичний результат взаємодії живої праці із засобами виробництва.

Розглядаючи процес виробництва у вартісному виразі, “на вході” відображаємо елементи витрат виробництва як виробниче споживання і “на виході” собівартість продукту як результат створення його в процесі виробництва (рис. 1).

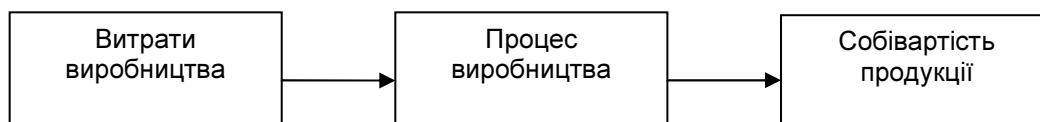

Рис. 1. Структурна характеристика процесу виробництва

Джерело: розробка автора

Витрати виробництва становлять витрати виробничих факторів у процесі цілеспрямованої діяльності. Й. Шумпетер у роботі “Теорія економічного розвитку” пише, що ділова людина розглядає як витрати ту суму грошей, яку вона вимушена сплачувати іншим господарюючим суб’єктам для того, щоб одержати свій товар або засоби його виробництва, тобто свої витрати на виробництво або придбання товарно-матеріальних цінностей [3].

Грошовий вираз суми витрат на виробництво конкретного продукту визначає поняття “собівартість” [4]. Собівартість продукції була й залишається економічною категорією, яка характеризує результати діяльності підприємства [4]. В умовах ринкової економіки України вона набуває особливої актуальності.

Собівартість продукту – це синтетичний показник, який одержують “на виході” процесу виробництва, тобто як результат його. Можливість деталізації показника собівартості досить відносна, вона обмежена процедурою обчислення собівартості-методикою калькуляції.

Під час розкриття економічної сутності витрат виробництва, необхідно прийняти за основу змістовну характеристику виробництва як суспільного явища, що має двоїтий характер: 1) процес виробничого споживання ресурсів; 2) процес створення нового продукту. Вартісна характеристика процесу виробництва формується із здійснених витрат, що є вартісним виразом затрачених на виробництво ресурсів, в результаті створення нового продукту трансформуються у собівартість. Щоб достовірно визначити собівартість отриманого продукту, необхідно врахувати витрати на його виробництво [4].

Для нашої економіки традиційним є законодавчо регламентований склад витрат, які включаються у собівартість продукції. На цьому підході базується податкова система.

Зміст поняття “витрати” в бухгалтерському обліку пов’язане з визначенням фінансового результату – чистого прибутку або збитку за певний звітний період для складання фінансової звітності. Відповідно до П(С)БО 16 “Витрати”, витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [5]. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені [5]. Витрати, які неможливо прямо пов’язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Кінцева мета будь-якої підприємницької діяльності - одержання прибутку. Щоб визначити кінцевий результат діяльності, потрібно відняти від суми доходів здійснені витрати.

У фінансовому обліку витрати та доходи обліковують відокремлено по кожному виду продукції. Ці два чинники визначають побудову фінансового обліку в таких напрямках: система рахунків, головна книга. Методика їхнього ведення та складання балансу, фінансового звіту є вихідною для побудови управлінського обліку витрат [6].

Фінансовий облік витрат ведуть за: використаними ресурсами - елементами; місцями виникнення та центрами відповідальності; об’єктами калькуляції (видами продукції).

Облік витрат за елементами здійснюють з метою визначення всієї суми витрат підприємства, що складається із витрат різних видів.

Облік витрат за місцями виникнення та центрами відповідальності відображає витрати по окремих ділянках підприємства та особах, що за них відповідають [7]. За центрами відповідальності здійснюють аналітичне порівняння виявлених в обліку витрат із доходами відповідних дільниць (підрозділів).

Облік витрат за об'єктами калькуляції здійснюють для обчислення собівартості продукції, а за наявності відомостей про ціну продажу - доходу від реалізації одиниці продукції [8]. Названі напрямки обліку витрат тісно пов'язані між собою, доповнюють один одного, створюючи єдине ціле.

Фінансовий облік витрат завершується обчисленням собівартості за об'єктами калькуляції (видами продукції).

Управлінський облік є продовженням, подальшим поглибленням, деталізацією даних фінансового обліку в частині витрат діяльності, коли розкривається вся ефективність технологій та організація діяльності, ефективність придбання ресурсів, прийняття технологічних та організаційних рішень тощо. Він будується суто для конкретного підприємства, виходячи з характеру його технологій і організаційної структури [9].

Інформаційна база управління витратами необхідна як керівництву конкретного підприємства, так і його зовнішнім контрагентам, зацікавленим у найкращій фінансовій результативності функціонування даного об'єкта. Вона складається з нормативної, довідкової, облікової інформації, даних спеціальних досліджень тощо. Облікова інформація є основою для прийняття дієвих управлінських рішень. Довідкова ж інформація допомагає проводити порівняльний аналіз ефективності управління витратами на конкретному підприємстві [10].

Таким чином, мова іде про необхідність наявності внутрішньої та зовнішньої (баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух власного капіталу, звіт про рух грошових коштів) інформаційної бази управління витратами або про можливість оперативної та якісної трансформації першої в другу.

Наявність нормативної інформації дозволяє в стислі терміни, обґрунтовано та чітко розраховувати окремі статті витрат.

У рамках управлінського обліку здійснюється детальний облік витрат та калькулювання собівартості продукції, яку підприємство виробляє. Основна мета обліку витрат - визначення собівартості продукції, контроль за її формуванням, управління витратами та на їх основі – доходами.

Собівартість характеризує усі сторони виробничої діяльності господарської ланки. Управління витратами й собівартістю - важливий елемент управління господарством. Однак, слід відмітити, що в сучасний період управління витратами, як єдиного цілісного процесу, що визначає політику підприємства на Україні практично не існує, немає чіткої системи управління процесом скорочення собівартості [8].

Актуальність проблеми посилюється ще й тим, що інфляційні процеси не сприяють зниженню собівартості. Прибуток досягається не шляхом зменшення витрат на виробництво продукції, а за рахунок зростання відпускних цін.

Надзвичайно актуальною є проблема взаємозв'язку фінансового і управлінського обліку, так як від їх удосконалення залежить подальший розвиток системи обліку і системи управління .

До основних завдань, що вирішує фінансовий облік відносяться:

- визначення кінцевого фінансового результату діяльності підприємства, його доходів і витрат;
- визначення реальної вартості майна підприємства, його активів та пасивів і зобов'язань і для узагальнення цього – складання балансу;
- використання даних фінансового обліку для управління підприємством на основі прогнозування платоспроможності, пошуку фінансових джерел та ін.

Слід зазначити, що облік виробничих затрат, виробничий облік, управлінський і фінансовий облік – це складові єдиної системи обліку підприємств. Система обліку розвиваючись і удосконалюючись на відповідних етапах в залежності від потреб виробництва формувала в своєму розвитку "готовий продукт" у вигляді конкретної

інформації, який би задовольняв потреби виробництва, а в сучасний період і проблеми системи управління [9].

Метою виробничого обліку є калькулювання собівартості продукції, облік і контроль за раціональним і ефективним використанням ресурсів та зменшенням непродуктивних витрат, облік виробництва продукції.

Облік виробничих витрат в свою чергу включає облік фактичних витрат, створює базу даних для складання звітності, забезпечує групування витрат в різноманітних аспектах: за операціями, по стадіях виробництва, видах діяльності і видах продукції, видах витрат та дозволяє створити надійну базу для управління затратами, що є важливим в системі управлінського обліку.

Безпосередньо виробнича діяльність виражає головну мету підприємства - виробництво і реалізацію продукції та одержаний дохід. У виробничій системі центральним етапом, де відбувається формування витрат, є виробничі процеси. Саме тут необхідна чітка система контролю технологічних, трудових і фінансових витрат [10].

В цілому механізм господарювання підприємства визначається ступенем керованості витратами. Вимоги управління визначають окреме вивчення методики обліку витрат виробничої діяльності та необхідність розробки для підприємств системи контролю за собівартістю продукції виробничих підрозділів на основі розширення аналітичності використовуваних в обліку витрат.

До витрат виробничої сфери діяльності відносяться такі, що обумовлені технологією виробництва. Вони знаходяться в залежності від обсягу виробництва продукції. Облік цих витрат виробництва є визначальним у загальній системі бухгалтерського обліку [10].

Управлінський облік не обмежується лише обліком витрат на виробництво у вартісних показниках, регламентованим нормативними документами. Його зміст значно ширше і полягає у:

- відображенні виробничих процесів в кількісному вимірі з метою управління ними і визначення прибутку;
- виборі об'єктів обліку господарських процесів і пов'язаних з ними витрат;
- обмеженні об'єкта обліку рамками підприємства;
- системному використанні різних методичних елементів (планування, нормування, оцінка, групування, оцінка, аналіз, контроль) у відображенні ходу виробничого процесу в нерозривному зв'язку з процесом накопичення витрат;
- класифікації витрат у відповідності до поставленої мети - управління ними, для визначення собівартості продукції і одержаного прибутку, здійснення процесу контролю та регулювання, планування і прийняття рішень;
- формуванні внутрішньої звітності за рівнями управління виробничими процесами, необхідності перетворення показників внутрішньої звітності в показники зовнішньої звітності.

Проблема розробки і використання в практиці обліку нових підходів до ефективного управління витратами підприємства широко обговорюється у вітчизняній та зарубіжній економічній літературі [9; 10]. В зв'язку з цим сформоване відповідне визначення сутності обліку витрат як сукупності усвідомлених дій, направлених на відображення протягом певного часового періоду процесів постачання, виробництва і реалізації продукції, що формують собівартість готової продукції, за допомогою їх вимірювання в натуральних і вартісних показниках. Таке відображення сутності забезпечує одержання вичерпної інформації, необхідної для того, щоб управляти підприємством і оцінювати його діяльність шляхом виведення фінансових результатів.

Однак такий підхід до визначення сутності обліку витрат в умовах розвитку управлінського обліку і розвинутої теорії виробничого обліку обмежений за напрямками його використання. Визначення сутності обліку витрат на виробництво повинно охоплювати різноманітність способів підходу до організації управлінського обліку виробничої діяльності чи трансформації обліку витрат на виробництво. Таким чином, визначення змісту обліку витрат створить передумови моделювання його організації на підприємствах. Саме облік як інформаційний потік, обернений процесу управління, буде не тільки відображати діяльність, але й надавати інформацію для моделювання економіки підприємства в майбутньому.

Якщо розглядати облік витрат на виробництво як процес відображення використання витрат та результатів минулої, теперішньої та майбутньої виробничої діяльності, відповідної

моделі управління, орієнтованої на виконання основної мети підприємства, то така система обліку буде відповідати основним завданням управління собівартістю.

До основних завдань обліку витрат на виробництво відносять:

- 1) інформаційне забезпечення адміністрації підприємства для прийняття управлінських рішень з урахуванням їх економічних наслідків;
- 2) спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат у співвідношенні з їх нормативними і плановими розмірами з метою виявлення відхилень і формування економічної стратегії на майбутнє;
- 3) обчислення собівартості виробленої продукції для оцінки готової продукції та розрахунку фінансових результатів;
- 4) виявлення й оцінка економічних результатів виробничої діяльності структурних підрозділів;
- 5) систематизація інформації управлінського обліку виробничої діяльності для прийняття рішень, які мають довгостроковий характер – окупність виробничих і технологічних програм, рентабельність асортименту продукції, що реалізується на внутрішньому й зовнішньому ринках, ефективність капітальних вкладень в основні фонди і виробничі запаси тощо.

Головне значення сутності обліку витрат виробництва має контроль виробничої діяльності та управління витратами для її здійснення.

Таким чином, дослідження окремих елементів обліку в управлінні витратами дають підстави зробити наступні висновки:

1. В управлінні витратами найважливіше значення має оперативно отримана інформація про витрати, що дозволяє втручатись у виробничий потенціал і оптимізувати його.
2. Основним принципом управління витратами є відповідальність системи обліку цілям управління.
3. Критерієм точності при обчисленні собівартості продукції повинна бути не повнота включення витрат, а спосіб віднесення витрат на той чи інший вид продукції.
4. Центр ваги в калькуляційній роботі повинен зрушитись із трудомістких розрахунків по розподілу і перерозподілу непрямих витрат та визначення точної фактичної собівартості на прогнозні розрахунки собівартості, складання обґрунтованих нормативних калькуляцій та організацію контролю за їх дотриманням в процесі виробництва.
5. Виявлення відхилень до або під час здійснення виробничого процесу дозволяє менеджерам оперативно втручатись в хід виробництва і попереджувати виробничі втрати, що має велике значення у мобілізації резервів виробництва і підвищення його ефективності.
6. Дані бухгалтерського обліку мають свідчити що було витрачено, де, для чого, як відбувався процес виробництва. Необхідно правильно визначити предмет та об'єкти обліку витрат виробництва. Система класифікації витрат дає можливість вирішувати поставлені питання.

7. Витрати виробництва, які формують виробничу собівартість продукції, варто визначати як вартісний вираз спожитих ресурсів на її виробництво. Для витрат виробництва, що формують виробничу собівартість необхідно встановлювати межі не звітного періоду, а межі безпосереднього виробничого процесу, що визначається технологією виробництва тієї чи іншої продукції. Визначення складу витрат виробництва відповідно до П(С)БО 16 "Витрати" можливе через категорію "виробничої собівартості". Витрати виробництва продукції, що формують її виробничу собівартість, мають включати прямі витрати і загальновиробничі витрати, тому що всі вони пов'язані з процесом виробництва.

Висновки та подальші дослідження. Вартісна характеристика процесу виробництва формується із витрат виробництва, які є вартісним виразом затрачених на виробництво ресурсів, що в результаті створення нового продукту трансформуються у собівартість.

Бухгалтерський облік витрат ведуть за: використаними ресурсами - елементами; місцями виникнення та центрами відповідальності; об'єктами калькуляції (видами продукції). Основна мета обліку витрат - визначення собівартості продукції, контроль за її формуванням, управління витратами та на їх основі – доходами. Собівартість характеризує усі сторони виробничої діяльності господарської ланки.

Управління витратами й собівартістю - важливий елемент управління господарством. Витрати на виробництво, з однієї сторони, один із основних об'єктів управління економікою на мікрорівні, а з другої – важлива частина управлінського обліку.

До основних завдань обліку витрат на виробництво відносять: інформаційне забезпечення адміністрації підприємства для прийняття управлінських рішень з урахуванням їх економічних наслідків; спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат у співвідношенні з їх нормативними і плановими розмірами з метою виявлення відхилень і формування економічної стратегії на майбутнє; обчислення собівартості виробленої продукції. Головне значення в забезпеченні раціональних витрат виробництва має контроль виробничої діяльності та управління витратами в процесі її здійснення.

В управлінні витратами найважливіше значення має оперативна отримана інформація про витрати, що дозволяє втручатись у виробничий потенціал і оптимізувати його. Основним принципом управління витратами є відповідність системи обліку цілям управління.

Література

1. Сопко В. Бухгалтерський облік : навч. посібник / В. Сопко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.
2. Палий В.Т. Управленческий учет / В.Т. Палий, Р.В. Вил. – М. : ИНФРА – М, 1997. – 480 с.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития : пер. с нем. / Й. Шумпетер ; общ. ред. А.Т. Милийковского. – М. : Прогресс, 1982. – 424 с.
4. Економіка виробничого підприємства : навч. посібник / Й.М.Петрович, І.О. Будіщева та ін. - К.: Знання, 2001. – 405 с.
5. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» // Галицькі контракти. - 2000. - № 5. - С.-82-87.
6. Вещунова Н.Л., Фомина Л.Ф. Бухгалтерский учет : учебн. пособие. / Н.Л. Вещунова, Л.Ф. Фомина // Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
7. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К. : КНЕУ, 2001. – 334 с.
8. Стоун Д., Хитчинг К. Бухгалтерский учет и финансовый анализ : пер. с англ. / Д. Стоун, К. Хитчинг. – Санкт-Петербург: АОЗТ «Литера плюс», 1994. – 272 с.
9. Управление затратами на предприятии : учебник / Лебедев В.Г., Дроздова Т.Г., Кустарев В.П., Асаул А.Н., Осорьева И.Б. – СПб. : “Издательский дом “Бизнес-пресса”, 2000. – 278 с.
10. Котляров С.А. Управление затратами / С.А. Котляров. – СПб: Питер, 2001. – 160 с.

Referenes

1. Sopko, V. (2000), *Bukhhalterskyi oblik* [Accounting], tutorial, Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine, 578 p.
2. Paliy, V.T. and Vil, R.V. (1997), *Upravlencheskiy uchet* [Management accounts], INFRA, Moscow, Russia, 480 p.
3. Shumpeter, Y. (1982), *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung] : Translated by Miliykovskiy A.T., Progress, Moscow, Russia, 424 p.
4. Petrovych, Y.M., Budishcheva, I.O. etc. (2001), *Ekonomika vyrobnychoho pidpryyemstva* [Economics of productive enterprise], tutorial, Znannya, Kyiv, Ukraine, 405 p.
5. Regulations (Standard) accounting 16 "Expenses" (2000), *Halytski kontrakty*, no. 5, pp. 82-87.
6. Veshchunova, N.L. and Fomina, L.F. (2000), *Bukhhalterskiy uchet* [Accounting], tutorial, Finansy i statistika, 2000. – 496 p.
7. Kuzhelnyi, M.V. and Linnyk, V.H. (2001), *Teoriya bukhhalterskoho obliku* [Theory of Accounting], textbook, KNEU, Kyiv, Ukraine, 334 p.
8. Stoun, D. and Khitching, K. (1994), *Bukhhalterskiy uchet i finansovyy analiz* [Accounting and Financial Analysis], AOZT «Litera plyus», Sankt-Peterburg, Russia, 272 p.

9. Lebedev, V.G., Drozdova, T.G., Kustarev, V.P., Asaul, A.N. and Osoryeva, I.B. (2000), *Upravleniye zatratami na predpriyatii* [Management of expenses in the enterprise], textbook, "Izdatel'skiy dom "Biznes-prensa", Sankt-Peterburg, Russia, 278 p.

10. Kotlyarov, S.A. (2001), *Upravleniye zatratami* [Management of expenses], Piter, Sankt-Peterburg, Russia, 160 p.

УДК 658.14

Юрчишена Л.В.,
к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів
Цимбал Н.В.
Вінницький фінансово-економічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Yurchyshena L.V.,
Cand. Sci. (Econ.), Assoc. Prof., associate
professor of department of finance
Tsymbal N.V.
Vinnitsa University financial of Economics

USAGE OF MATRIX APPROACH TO EVALUATION OF FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISE

Постановка проблеми. Аналіз фінансової стійкості є найважливішим етапом оцінки діяльності підприємства і його фінансово-економічної стабільності, так як відображає результати поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за власні борги і зобов'язання та нарощувати свій економічний потенціал [4]. Тому практична оцінка фінансової стійкості підприємства є досить актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням оцінки фінансової стійкості на основі матричного підходу присвячено широке коло публікацій вчених-економістів (Литвин М.І., Рилєєв С.В., Юрій С.М., Косова Т.Д., Анисимова Г. С., Смачило В.В.). Аналіз наукової літератури [1-8] показав, що існує досить багато методів оцінки фінансової стійкості підприємства, які різняться за своїм сутнісним наповнюванням, метою проведення та остаточним результатом оцінки. Одним з досить розповсюджених є матричний підхід, яких дозволяє визначити взаємозв'язок статей активу і пасиву балансу. Проте практичні аспекти щодо побудови матричних балансів потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є побудова і практичне використання матричних балансів для оцінки фінансової стійкості підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Матричний підхід до оцінки фінансової стійкості передбачає представлення бухгалтерського балансу підприємства у вигляді матриці, де по горизонталі розташовані статті активу, а по вертикалі – статті пасиву. У матриці балансу виділяють чотири квадранти: необоротні та оборотні засоби, власний капітал та зобов'язання (рис. 1).

Потім складаються чотири таблиці: матричний баланс на початок та на кінець року, динамічний матричний баланс та баланс грошових надходжень і витрат підприємства [5, с. 21]. Матричний підхід дає можливість визначити зв'язок статей активу і статей пасиву балансу, розрахувати структури й визначити якість активів балансу та достатність джерел їх фінансування, розрахувати весь набір показників та коефіцієнтів, необхідних для оцінки фінансової стійкості [1; 3; 5].